

УДК 378:14. 4

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-1-243-253

Сливка В. П.

старший викладач
кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
slyvka.vp@ndu.edu.ua
orcid.org/0009-0007-7013-0993

Таран О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
германської філології та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

Тезікова С. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
германської філології та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
tezikova@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7094-75

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ
(З ДОСВІДУ НІЖИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ)**

В статті проаналізовано практичний досвід кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя з організації та забезпечення навчального процесу з англійської мови на початковому етапі навчання студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою Германські мови та літератури (переклад включно) - англійська та німецька мови першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціалізацією: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. Обґрунтовано необхідність проведених змін освітньо-професійної програми, які викликані потребами сьогодення та сприяють забезпеченню конкурентоспроможності наших випускників та привабливості спеціальності для потенційних абітурієнтів. Описано основний освітній компонент, ОК 10 – Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова – англійська), що забезпечує напрацювання важливих загальних та фахових компетентностей і уможлиблює в подальшому вивчення теоретичних дисциплін зі спеціалізації іноземною мовою. Зазначено організаційні форми навчання (заняття в малих групах та самостійна робота), при цьому самостійна робота розглядається не тільки як підготовка до навчальних занять, а і як виокремлене завдання, що оцінюється 10 балами у підсумковому оцінюванні у весняному семестрі. Також вказані методи навчання (загальні та спеціальні), оцінювання (формує та підсумкове) з розподілом балів за різні види навчальної діяльності у першому та другому семестрах. Детально описано зміст навчання за змістовими Модулями 1-7, підкресливши особливе значення змістового Модуля 1 (вступний фонетичний курс) у напрацюванні сталих фонетичних, базових граматичних та лексичних навичок і вмій. Названо навчальні посібники, розроблені групою авторів з числа викладачів кафедри, для забезпечення ефективного навчального процесу з англійської мови на початковому етапі. В статті також названо виклики та

проблеми, колективне обговорення та успішне вирішення яких сприятиме кращій професійній підготовці наших випускників.

***Ключові слова:** освітньо-професійна програма; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; англійська мова; освітній компонент; зміст, форми та методи навчання; професійні компетенції.*

Вже 76 років Ніжинська вища школа займає гідне місце у плеяді українських закладів вищої освіти, які готують фахівців з іноземних мов. В різні періоди розвитку нашого навчального закладу терміни навчання, як і кількість іноземних мов, що вивчалися, були різними. Протягом 34 років з часу заснування факультету іноземних мов у 1949, навчання однієї іноземної мови, англійської, тривало 4 роки, а з 1983 розпочався новий етап розвитку – а саме, перехід на п'ятирічний термін навчання з обов'язковим вивченням двох іноземних мов: англійської та німецької, при цьому друга іноземна мова починала вивчатися з 3-го курсу. З прагненням українського народу до європейських цінностей і обрання європейського вектору розвитку, виникла потреба у синхронізації освітніх процесів і переходу на західну модель освіти, а саме, поділі вищої освіти на освітні рівні: перший (бакалаврський) та другий (магістерський), що відбулося у відповідності до вимог Болонського процесу і змусило професорсько-викладацькі колективи переосмислити підготовку фахівців. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти став базовим для здобуття основних професійних навичок та вмій і триває 4 роки. Згідно з освітньо-професійною програмою *Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська* першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, прийнятою у 2021 році, нашим випускникам присвоювалася кваліфікація бакалавра філології за спеціалізацією *«Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»* [1]. Однак, потреба суспільства в освітніх послугах змінюється і змушує навчальні заклади шукати способи залишатися конкурентоспроможними при несприятливих зовнішніх чинниках, такі як пандемія та війна, які призводять до поглиблення демографічної кризи та зменшення кількості абітурієнтів. Проаналізувавши потреби ринку праці, досвід інших закладів вищої освіти, та врахувавши побажання наших студентів, у 2024 році була прийнята нова освітньо-професійна програма *Германські мови та літератури (переклад включно) – англійська та німецька мови* першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціалізацією: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська [2]. Освітньо-професійна програма розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. [3], наказу МОН України від 20.06.2019 р. № 869 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» [4]. У 2024 році відбувся перший набір здобувачів за цією ОПП, згідно з якою, крім основної іноземної мови, англійської, з 2 курсу вводиться друга обов'язкова для вивчення іноземна мова – німецька. Однак, постає питання забезпечення необхідної якості навчання з основної іноземної мови, англійської, з огляду на обмежену кількість навчальних годин, адже навчальні години на другу іноземну мову, німецьку, бралися, головним чином, з практичних та теоретичних дисциплін з основної мови, з визначенням пріоритетності тих чи інших освітніх компонентів (далі ОК) для досягнення прогнозованих результатів навчання (далі ПРН). З огляду на це, надзвичайно зростає роль вибіркового дисциплін для поглиблення фахових компетентностей. То ж, обговорення особливостей нової ОПП, її сильних та слабких сторін професійною спільнотою з метою подальшого вдосконалення, залишається надзвичайно важливим, що зумовлює **актуальність** цієї статті.

Метою нашого дослідження є аналіз організації освітнього процесу з англійської мови на початковому етапі навчання в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

Виклад основного матеріалу. Основним освітнім компонентом, що забезпечує напрацювання важливих загальних та фахових компетенцій, а також уможливорює

вивчення надалі теоретичних дисциплін іноземною (англійською) мовою, є ОК 10 – *Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова – англійська)* (далі ПУПМ) (Таблиця 1) [2]. Вона є наскрізною дисципліною, що вивчається протягом всіх чотирьох років навчання, містить 38 кредитів і завершується заліками у осінніх семестрах та екзаменами у весняних. На перший рік навчання з практики усного та писемного мовлення припадає 19 кредитів ЄКТС, що відповідає 570 академічним годинам, з яких 290 годин – аудиторне навчання (лабораторні заняття), 280 годин – самостійна робота на денному відділенні та 64 год. – лабораторні заняття і 506 годин – самостійна робота на заочному відділенні.

Окрім цього ОК, англійською мовою на початковому етапі навчання викладається ОК 7 *Лінгвокраїнознавство*, але у значно меншому обсязі, всього 3 кредити (Таблиця 1), однак який є дуже важливим для розвитку навичок мовлення основною іноземною мовою, розширюючи знання студентів про країни, мови яких вивчаються [5].

Таблиця 1

Освітні компоненти ОП

Шифри дисциплін	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи (проекти), практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			
ОК 1	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	залік
ОК 2	Інформаційні технології навчання	3	залік
ОК 3	Українознавчі студії	6	заліки
ОК 4	Навколишнє середовище та здоров'я людини	3	залік
ОК 5	Філософські студії	4	екзамен
ОК 6	Вступ до спеціальності	3	залік
ОК 7	Лінгвокраїнознавство	3	залік
ОК 8	Вступ до мовознавства, загальне мовознавство	5	екзамен
ОК 9	Зарубіжна література	11	екзамени
ОК 10	Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова – англійська)	38	екзамени, заліки
ОК 11	Сучасна українська літературна мова	5	залік
ОК 12	Друга іноземна мова (німецька) та переклад	16	екзамени, заліки
ОК 13	Практика усного та письмового перекладу (англійська мова)	19	екзамени, заліки
ОК 14	Вступ до перекладознавства	3	залік
ОК 15	Сучасна українська література	3	залік
ОК 16	Теорія перекладу	6	екзамен, залік
ОК 17	Теорії германських мов	16	екзамени
ОК 18	Курсова робота з германської філології	3	залік
ОК 19	Лінгвокультурологія	3	залік
ОК 20	Курсова робота з перекладознавства	3	залік
Практична підготовка			
ОК 21	Ознайомча практика (без відриву від навчання)	1,5	залік

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
ОК 22	Мовна практика (навчальна)	9	залік
ОК 23	Перекладацька (навчальна)	1,5	залік
ОК 24	Перекладацька практика (виробнича)	12	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		180 кредитів ЄКТС	
ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			
ВК	Здобувач обирає дисципліни на відповідну кількість із Каталогу вибіркових дисциплін	60	заліки
Загальний обсяг вибіркових компонентів		60 кредит ЄКТС	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240 кредитів ЄКТС	

Щодо організаційних форм, то навчальний процес відбувається у форматі лабораторних занять в малих групах (від 10 до 20 здобувачів), індивідуальних консультацій, самостійної роботи здобувачів на основі підручників, методичних рекомендацій, медіа ресурсів мережі Internet з використанням інструментів Zoom та навчальної платформи університету УНІКОМ. Навчання здійснюється через колективну, групову та індивідуальну діяльність здобувачів.

Навчальний процес з ПУПМ на 1-му курсі розпочинається з вхідного тестування, щоб визначити рівень володіння здобувачами англійською мовою. Попередня підготовка здобувачів з англійської мови, як правило, дуже нерівномірна. Так, у 2024 році за результатами вхідного тестування рівня В1+ з максимальною кількістю балів 40, були отримані такі результати: 0-10 балів – 2 особи (13,3%), 11-20 балів – 2 особи (13,3%), 21-30 балів – 3 особи (20%), 31-40 балів – 8 осіб (53,3%). Таким чином, 4 здобувачі з 15 (26,7%) мають результат менше 50%, що відповідає незадовільному рівню володіння іноземною мовою, хоча 8 з 15 (53,3%) показують хороший та відмінний рівень. З огляду на це, навчальний процес побудований так, щоб враховувати потреби студентів, забезпечуючи індивідуальний підхід на засадах студентоцентрованого, практико-орієнтованого навчання, з використанням компетентнісного та інтегративного підходів в аудиторному та за потреби, у дистанційному форматах.

Зміст навчання на першому курсі розділений на 7 змістових модулів, тематика яких враховує Рекомендації Комітету з питань освіти при Раді Європи щодо навчання іноземних мов (A Common European Framework of Reference, 2001) [6] та Програму з англійської мови для університетів [7]. У першому семестрі вивчається 3 змістових модулі, у другому – 4 змістових модулі та виконується індивідуальне завдання, як правило, інтерактивний онлайн курс FutureLearn, що є самостійною роботою студентів (Таблиця 2).

Таблиця 2

Змістові модулі

Модуль	Тема	Денне		Заочне	
		аудиторні заняття (год.)	самостійна робота (год.)	аудиторні заняття (год.)	самостійна робота (год.)
1	2	3	4	5	6
Модуль 1	Вступний фонетичний курс	90	80	16	154
Модуль 2	Про себе та родину	35	35	8	62
Модуль 3	Помешкання	35	35	8	62

1	2	3	4	5	6
Модуль 4	Студентське життя	30	25	8	47
Модуль 5	Приготування та споживання їжі	35	30	8	57
Модуль 6	Покупки	35	30	8	57
Модуль 7	Стосунки	30	25	8	47
ІНЗ	Інтерактивний курс FutureLearn		20		20
Разом		290	280	64	506

В межах кожного модуля вивчаються кілька тем, які можуть бути близькими та цікавими для студентів для обговорення і на основі яких можна вправлятися та розвивати навички іншомовного говоріння, читання, слухання та письма.

Найбільшим за кількістю навчальних годин є змістовий Модуль 1 *Вступний фонетичний курс*. Він розділений на 4 блоки (Units) і займає близько 30% навчального часу з ПУПМ протягом 1-го року навчання, що підкреслює його значущість на початковому етапі професійної підготовки студентів-філологів. Оскільки фонетичні системи (фонеми та інтонаційні моделі) української та англійської мов значно різняться, а фонетична складова часто ігнорується загальноосвітніми навчальними закладами, то існує потреба у акцентованому фонетичному вправленні та напрацюванні студентами-філологами сталих фонетичних навичок та вмінь, які будуть підтримуватися та поглиблюватися протягом наступних років навчання в університеті. Саме тому у вступному фонетичному курсі детально розглядаються всі англійські звуки, особливості роботи органів мовлення при їх вимовлянні та фонетичні явища, пов'язані з ними. Наприклад, при роботі над звуком [l] студенти опрацьовують таке фонетичне явище, як латеральний вибух (Lateral Plosion); тренуючи звуки [θ] та [ð], розглядають асиміляцію приголосних (Assimilation of English Consonants); вимовляючи англійські монофтонги у ненаголошеній позиції як нейтральний звук [ə], знайомляться з поняттям редукції голосних (Reduction of Vowels); оскільки у англійській мові є довгі та короткі голосні звуки, то студенти вчать їх розрізняти, працюючи над відповідними вправами на розмежування звуків. Крім того, вивчення звукової системи англійської мови супроводжується засвоєнням базових правил читання та транскрипції, адже написання та вимова слів у англійській мові різняться. Не менш важливою є інтонаційна складова та робота над нею. В межах вступного фонетичного курсу вивчаються основні інтонаційні моделі різних комунікативних типів англійського речення, а саме, стверджувального, питального (загального, спеціального, альтернативного та розділового питання), наказового та окличного, а також певних явищ, той чи інший спосіб оформлення фонетичного малюнка котрих (наголошення/не наголошення, виокремлення / не виокремлення окремою інтонаційною групою) впливає на загальний сенс висловлювання. До цих явищ можна віднести пряме звертання, прикладку, ввідні слова, складені слова, тощо. Наприклад, одне й теж речення (My cousin-sister, *Emily Brown*, is a student.) вимовляється по-різному, залежно від того, чи виділені комою слова є прямим звертанням чи прикладкою, адже кома в англійській мові не обов'язково означає паузу у мовленні і навпаки, відсутність коми на письмі не означає, що не повинно бути паузи при вимовлянні. Щодо граматичного матеріалу, який включений до вступного фонетичного курсу, то він є повторенням базових граматичних структур, які входять до шкільної програми, але зі значним акцентом на їх фонетичному оформленні. Це вказівні займенники, безособові речення, множина та присвійний відмінок іменників, наказові речення (ввічливі прохання та накази), дієслова *to be* та *to have* у розповідних, питальних та заперечних реченнях, числівник, особові, присвійні та неозначені займенники, ступені порівняння прикметників. Лексичне наповнення змістового Модуля 1 частково включає лексичні одиниці, які

розширені у тематиці змістового Модуля 2 (*Про себе та родину*).

Робота над фонетичним аспектом не завершується у межах вступного фонетичного курсу, а триває надалі: у значному обсязі у всіх змістових модулях протягом першого року навчання, на наступних курсах, а також поглиблюється у вибірковій дисципліні *Фонетика та фонологія*, яка є однією з навчальних дисциплін блоку *Англійська мова від початківця до експерта*.

У змістовому Модулі 2 *Про себе та родину* детальніше розглядаються такі теми як знайомство, вік людини, про себе та родину, друзі, родинні святкування, улюблені заняття та захоплення, біографічні дані, рольова модель, тощо. Змістовий Модуль 3 *Помешкання* передбачає розгляд таких тем, як власне помешкання, опис окремих кімнат, студентський гуртожиток, проживання у приватному будинку або квартирі: переваги та недоліки, оренда житла або придбання житла, традиційне англійське/ українське житло. Змістовий Модуль 4 *Студентське життя* акцентує увагу на темах про робочий день та вільний час студента, планування роботи та власного часу, навчання в університеті в Україні та закордоном, вивчення іноземної мови та окремих її аспектів (фонетики, лексики, граматики), програми обміну студентів, тощо. Змістовий Модуль 5 *Приготування та споживання їжі* сфокусоване на темах про щоденне меню, приготування їжі, рецепти улюблених страв, національні вподобання щодо їжі, традиційні англійські/ українські страви, здорове харчування. У змістовому Модулі 6 *Покупки* розглядаються такі теми як щоденні покупки, різновиди магазинів та товари, що вони продають, традиційні ярмарки, власний позитивний/ негативний досвід здійснення покупок, сучасні тенденції шопінгу, переваги та недоліки покупок онлайн та інше. Змістовий Модуль 7 *Стосунки* передбачає повторення попередніх змістових модулів та їх значне поглиблення. Тематика включає опис сімейних взаємовідносин, проблем у сім'ї (батьки/ діти, чоловік/ дружина), церемоній одруження в Україні та країнах, мова яких вивчається.

Оскільки курс з ПУПМ є інтегрованим, то вивчення англійської мови у всіх аспектах: фонетичних, лексичних, граматичних відбувається одночасно та у взаємозв'язку. Наприклад, прості граматичні часи (Present, Past, and Future Indefinite), які вивчаються у першому семестрі, добре пов'язуються з всіма зазначеними тематичними модулями, в межах яких можна легко побудувати тренувальні та умовно-комунікативні ситуації для розвитку підготовленого/ не підготовленого монологічного чи діалогічного мовлення. Граматична структура різних комунікативних типів речень, а саме розповідних, наказових, окличних, питальних (загальних, спеціальних, розділових та альтернативних питань) тісним чином пов'язана з фонетичною (інтонаційною) складовою. Повторюючи та узагальнюючи свої знання з граматики про числівник як окрему частину мови, студенти вчаться описувати вік людей (членів родини, друзів, тощо), а ознайомлюючись з особливостями вимови складених іменників та прикметників, тренують лексичний матеріал, розповідаючи про себе, свою родину та друзів.

Самостійна робота студентів включає час для виконання домашніх завдань при підготовці до аудиторних занять, а також окремий вид самостійної роботи на навчальній онлайн платформі FutureLearn, де вони мають завершити, щонайменше, один курс та прикріпити сертифікат на сторінці курсу в УНІКОМ.

Оцінювання є важливим елементом навчального процесу. Формуюче оцінювання відбувається у межах окремих змістових модулів (Таблиці 3.1, 4.1), а підсумкове – в кінці семестру (Таблиці 3.2, 4.2). Оскільки підсумкове оцінювання у першому та другому семестрах різниться – відповідно, залік та екзамен, то загальна кількість балів за змістові модулі, які студенти можуть отримати, різниться також. Накопичення балів за різні види мовленнєвої діяльності і у першому, і у другому семестрах відбувається в межах окремих змістових модулів. У першому семестрі, студенти можуть максимально набрати 100 балів, у другому – 60 балів, оскільки 30 балів відведено на екзамен та 10 балів – за виконання ІНЗ (Таблиці 3.2, 4.2).

Таблиця 3.1

Формуюче оцінювання. Семестр 1

Змістовий модуль	поточне оцінювання, самостійна робота	лексико-граматичний тест	читання (аудіювання)	Робота з картинками/ усне опитування	транскрипція	Разом
Змістовий модуль 1	0-40	0-15	0-10	0-20	0-15	0-100
Змістовий модуль 2	0-40	0-15	0-10	0-20	0-15	0-100
Змістовий модуль 3	0-40	0-15	0-10	0-20	0-15	0-100

Таблиця 3.2

Підсумкове оцінювання. Семестр 1

Поточне оцінювання (самостійна робота), модульні контрольні роботи			Залік ((ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3):3)
З. М. 1	З. М. 2	З. М. 3	100
100	100	100	

Таблиця 4.1

Формуюче оцінювання. Семестр 2

Змістовий модуль	поточне оцінювання, самостійна робота	читання (аудіювання)	усне опитування	лексико-граматичний тест	Писемне мовлення	Транскрибування	ІНДЗ	Екзамен	Разом
Змістовий модуль 4	0-25	0-5	0-10	0-10	0-5	0-5	0-10	0-30	(ЗМ4+ЗМ5+ЗМ6):3+ІНДЗ + екзамен = 0-100
Змістовий модуль 5	0-25	0-5	0-10	0-10	0-5	0-5			
Змістовий модуль 6	0-25	0-5	0-10	0-10	0-5	0-5			

Таблиця 4.2

Підсумкове оцінювання. Семестр 2

Поточне оцінювання, модульні контрольні роботи			Екзамен (усне та письмове опитування)	ІНДЗ	Оцінка за семестр ((ЗМ 4+ЗМ 5+ЗМ 6):3+екзамен+ІНДЗ)
З. М. 4	З. М. 5	З. М. 6	30	10	100

Щодо методів навчання, то під час лабораторних занять використовуються загальні та спеціальні методи навчання, які поділяються на словесні (пояснення, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні (виконання вправ) за джерелом інформації; на індуктивні та дедуктивні за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; репродуктивні (виконання завдань при підготовці до занять чи модульних контрольних робіт) та пошукові (виконання завдань самостійної роботи) за ступенем самостійності мислення; фронтальні, індивідуальні, парні, групові, консультації (індивідуальні та групові) за способом організації навчальної діяльності. За ступенем керування навчальною діяльністю навчальні заняття проходять під керівництвом викладача (рольові ігри, дискусії, проєкти) та як самостійна робота студентів на основі посібників, інформаційних джерел, власних технічних засобів, таких як комп'ютер чи смартфон, електронного навчального середовища (платформа Moodle) з окремим курсом з ПУПМ. Студенти-філологи мають всі необхідні можливості для успішного аудиторного та самостійного навчання, оскільки вони забезпечені навчальними посібниками (у паперовому та електронному варіантах), розробленими авторським колективом кафедри, які повністю відповідають сучасним вимогам. До навчальних посібників додаються аудіо записи вправ вступного фонетичного курсу та базові тематичні тексти до всіх змістових модулів. Навчальний посібник для вступного фонетичного курсу *Вступ до практичного курсу англійської мови* виданий окремою частиною [8]. Авторським колективом також розроблено та видано навчальний посібник з граматики для студентів першого курсу *First Year Grammar Companion* з комплексом вправ для опрацювання базових граматичних явищ та правилами до них [11]. Для основного курсу (змістові модулі 2-7) використовуються навчальні посібники *Практичний курс англійської мови. Частина 1* [9] та *Практичний курс англійської мови. Частина 2* [10], які чітко структуровані за змістом. Кожен модуль вміщує фонетичну частину, два базових тексти (описового характеру та діалог), тематичний лексичний матеріал (основний та додатковий), вправи для роботи над базовими текстами, лексичні вправи на закріплення основних та додаткових лексичних одиниць, блок з тематичною інформацією про країну, мова якої вивчається. Далі вміщені завдання для розвитку навичок говоріння, читання, слухання та письма. Завершується кожен змістовий модуль вправами на само-оцінювання з ключами до них у додатку та рефлексією стосовно власних здобутків. Додаток також містить іншу інформацію, яка є корисною для студентів, що вивчають англійську мову як іноземну: пояснення фонетичних явищ українською мовою, додаткову лексику по темах, список неправильних дієслів, мовні кліше, тексти для слухання, ключі до вправ.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши організацію навчального процесу з англійської мови як основної іноземної, ми можемо констатувати, що і студенти, і викладацький склад кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов сприймають затвердження нової ОПП *Германські мови та літератури (переклад включно)* – *англійська та німецька мови* зі спеціалізацією *Германські мови та літератури (переклад включно)*, перша – *англійська* позитивно і як таке, що буде сприяти розвитку спеціальності і факультету в цілому. Однак, ми усвідомлюємо, що ОПП – це динамічна система, яке постійно має оновлюватися та удосконалюватися на потреби дня і задля подолання викликів. Це зменшення навчальних годин з основної мови і разом з тим наявність студентів з дуже низьким рівнем базової підготовки, що можна було б вирішити збільшенням кількості аудиторних занять і зменшенням часу на самостійну роботу, що є дуже логічним, адже мови значно ефективніше вивчаються у спілкуванні. Також значний ефект може мати зменшення кількості студентів у групах для лабораторних занять, адже іноді їх є 17-19. Інший шлях – це компенсувати навчальний час зі спеціалізації за рахунок введення дисциплін, які викладаються англійською мовою, у загально-університетські та вибіркові дисципліни, адже здобуття фахових компетентностей є дуже важливим і це саме те, що робить наших випускників конкурентоспроможними на ринку праці, а отже, забезпечить стабільність університету. Надважливим ми також вбачаємо професійне зростання викладацького складу кафедри та своєчасне адаптування до тих викликів, які перед нами ставить сучасне життя.

Література

1. Освітня програма *Германські мови та літератури (переклад включно)* (2021) / Лепухова Н. І., Талавіра Н. М., Ролік А. В., Міщенко Т. В., Сливка В. П., Луценко О. В. / URL: <http://surl.li/pfaou>
2. Освітня програма *Германські мови та літератури (переклад включно)-англійська та німецька мови (2024)* / Тезікова С. В., Халимон І. Й., Міщенко Т. В., Нагач М. В., Андрущенко Л. Б., Сливка В. П., М'ягка Д. М. URL: <http://surl.li/qaxrcz>
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. / Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Наказ МОН України від 20.06.2019 р. № 869 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL: <http://mon.gov.vishcha-osvita>
5. Програма навчальної дисципліни *Практика усного та писемного мовлення (мова англійська)*, ОПП 2024. URL: <https://surl.li/ftdfxe>
6. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
7. Програма з англійської мови для університетів / С. Ю. Ніколаєва та ін. Київ: Ленвіт, 2001.
8. Вступ до практичного курсу англійської мови: навч. посіб. / О. М. Таран та ін. 3-є вид., перероб. та доп. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2016. 100 с.
9. Практичний курс англійської мови: навчальний посібник для студентів 1 курсу, що вивчають англійську мову як іноземну (частина 1) / кол. авторів під керівн. О.М. Таран. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. 214 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3636>
10. Практичний курс англійської мови: навчальний посібник для студентів 1 курсу денного відділення факультету іноземних мов (Частина 2 / за заг. ред. О. М. Таран. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 204 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3637>
11. First Year Grammar Companion: навчальний посібник для студентів I курсу факультету іноземних мов / кол. авторів під керівн. О.М. Таран. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 173 с.

References

1. Osvitnia prohrama «Hermaski movy ta literatury (pereklad vkluchno) (2021)» [Study Program «Germanic Languages and Literatures (including translation (2021))»] / Liepukhova N.I., Talavira N.M., Rolik A.V., Mishchenko T.V., Slyvka V.P., Lutsenko O.V. (2021). URL: <http://surl.li/pfaou> [in Ukrainian].
2. Osvitnia prohrama «Hermaski movy ta literatury (pereklad vkluchno) – anhliiska ta nimetska movy (2024)» [Study Program «Germanic Languages and Literatures (including translation) – English and German Languages (2024)»]. / Tezikova S.V., Khalymon I.I., Mishchenko T.V., Nahach M.V., Andrushchenko L.B., Slyvka V.P., & Miahka D.M. (2024). URL: <http://surl.li/qaxrcz> [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvity» vid 01.07.2014. [The Law of Ukraine «On Higher Education» of 01.07.2014]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
4. Nakaz MON Ukrainy vid Nakaz MON 20.06.2019 r. № 869 «Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za specialnistiu 035 «Filologiiia» dlia pershoho (bakalavrskoho rivnia vyshchoi osvity)» [Order of Ministry of Education and Science of Ukraine on Approval of the Standard for Higher Education for Specialty 035 «Philology» of the First (Bachelor) Degree in Higher Education». URL: <http://mon.gov.vishcha-osvita> [in Ukrainian].
5. Prohrama navchalnoi dystsypliny «Practyka usnoho ta pysemnoho movlennia (mova anhlijska)» [Curriculum of the Educational Subject «Practice of Oral and Written Speech (the English Language)», Study Program 2024. URL: <https://surl.li/ftdfxe> [in Ukrainian].
6. (2003). Zahalnoevropeiski rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment). (S.Y. Nikolayeva Eds.). Kiyv: Lenvit [in Ukrainian].
7. (2001). Prohrama z anhliiskoi movy dlia universytetiv [English language program for universities]. (S.Y. Nikolayeva Eds.). Kiyv: Lenvit [in Ukrainian].

8. (2016). Vstup do practychnoho kursu anhliiskoi movy [Practical English course]. (O.M.Taran (Ed.)). 3 ed. Nizhyn: NDU im. M. Gogolia [in Ukrainian].
  9. (2021). Practychnyi kurs anhliiskoi movy [Practical English course]. (O.M. Taran (Ed.)). 3 ed. Nizhyn: NDU im. M. Gogolia URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3636> [in Ukrainian].
  10. (2023). Practychnyi kurs anhliiskoi movy Practical English course. (O.M. Taran (Ed.)). 3 ed. Nizhyn: NDU im. M. Gogolia. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3637> [in Ukrainian].
  11. (2019). First Year Grammar Companion. (O.M. Taran (Ed.)). Nizhyn: NDU im. M. Gogolia [in Ukrainian].
-
-

Slyvka V.

Senior Lecturer
at the Department of Germanic Philology and
Methods in Teaching Foreign Languages
Nizhyn Mykola Gogol University
slyvka.vp@ndu.edu.ua
orcid.org/0009-0007-7013-0993

Taran O.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
at the Department of Germanic Philology and Methods
in Teaching Foreign Languages
Nizhyn Mykola Gogol University
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

Tezikova S.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
at the Department of Germanic Philology and Methods
in Teaching Foreign Languages
Nizhyn Mykola Gogol University
tezikova@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7094-75

ORGANISATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS AT THE INITIAL STAGE OF THE ENGLISH LANGUAGE TRAINING (ON THE EXPERIENCE OF NIZHYN MYKOLA GOGOL UNIVERSITY)

The article describes the experience of the Department of Germanic Philology and Methods in Teaching Foreign Languages to organize and provide the English language training at the initial stage of studies to students who take the Study Program Germanic Languages and Literature (including translation) – the English and German languages at the first (bachelor) degree of higher education, and specialize in Germanic Languages and Literature (including translation), with English as the major. The need for the changes in the study program caused by the current situation and aimed at enhancing our graduates' competitiveness at the labor market and making this specialty more attractive for new students is explained. The major training component that is TC 10 – Practice of Oral and Written Speech (the English language) which provides obtaining extremely important general and special competencies and ensures further instruction in specialized theoretical subjects is viewed upon in detail. The forms of instruction organization such as laboratory classes in small groups and students' individual work are pointed out, being specified that students' individual work includes not only the time allocated to prepare for practical (laboratory) lessons, but also as a separate task assessed by 10 points and included in the summative assessment. The methods of instruction (general and special), assessment (formative and summative) with the scores

subdivision for various kinds of learning activities in the first and second semesters are introduced. The content of training in Modules 1-7 is detailed, with the initial module called The Introductory Phonetic Course and its specification and importance as crucial for developing phonetic, grammatical, and lexical skills being underlined. The textbooks authored by the staff of the Department to provide efficient learning of the English language by the students at the initial stage of studies are introduced. The challenges and problems for discussion and solving together aimed at enhancing professional training of our students are mentioned.

Ключові слова: study program; the first (bachelor) level of higher education; the English language; educational components; forms, methods, and content of training; professional competencies.